

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Souběh mateřské a rodičovského příspěvku není možný

Od 17. února 2006 by neměly žádné úřady práce vyplácet jednorázově rodičovský příspěvek (RP) matkám, které pobírají po celý kalendářní měsíc peněžitou pomoc v mateřství (PPM). Souběh pobírání PPM a rodičovského příspěvku není možný, a to ani v prvním měsíci narození dítěte.

Podmínky nároku na rodičovský příspěvek se v průběhu doby několikrát měnily. Často se jednalo i o nahodilé dílčí úpravy. Výsledkem je, že ustanovení upravující podmínky nároku na tuto dávku začala být velmi komplikovaná. **V některých případech tak mohlo dojít k výkladu zákona různými způsoby.** Komplikace způsobily především postupné změny podmínek, jejichž cílem bylo ulehčit rodičům sloučení profesních a rodičovských rolí. Lidem, pobírajícím RP, změna zákona umožnila neomezený přivýdělek a umísťování dětí do předškolních zařízení, aniž by ztratili na tuto dávku nárok. Problémy vyvolává zejména skutečnost, že zákon na jedné straně stanoví podmínky nároku a na druhé straně řadu výjimek z těchto podmínek.

Rozdílný výklad zákona o státní sociální podpoře byl příčinou toho, že některé úřady práce vyplácely maminkám jednorázově rodičovský příspěvek v prvním měsíci života dítěte. Tato skutečnost vyvolala řadu dotazů a stížností ze strany matek, které tuto dávku nedostaly. **Aby Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) zabránilo dalším problémům, celou věc patřičně prošetřilo.** Je nesporné, že peněžitá pomoc v mateřství je dávkou, která zabezpečuje ženu v době těhotenství a mateřství. **Proto také vždy platilo pravidlo, že rodičovský příspěvek náleží až poté, co skončí nárok na peněžitou pomoc v mateřství.** Zákon umožňuje souběh těchto dávek jen v případech, kdy je peněžitá pomoc v mateřství nižší než rodičovský příspěvek (ten se poskytuje ve výši rozdílu mezi těmito dávkami) anebo je-li nárok na peněžitou pomoc v mateřství jen po část měsíce.

Výsledkem je jednoznačné stanovisko, že **souběh pobírání peněžité pomoci v mateřství po celý kalendářní měsíc a rodičovského příspěvku ve stejném měsíci není možný**, a to ani v prvním měsíci narození dítěte. MPSV tuto informaci sdělilo všem úřadům práce. **Matky**, které jednorázově rodičovský příspěvek dostaly za kalendářní měsíc, ve kterém se dítě narodilo, a pokud jim v tomto měsíci náležela peněžitá pomoc v mateřství po celý kalendářní měsíc, **nebudou muset tuto dávku zpětně vrátet, protože ji pobíraly v dobré víře.**

Prvních 28 týdnů dostává matka peněžitou pomoc v mateřství, která se vyplácí z nemocenského pojištění a činí 69 % denního vyměřovacího základu (vypočítává se z příjmů za předchozích 12 kalendářních měsíců). Matka samoživitelka a matka, která porodila více dětí najednou, pobírá tuto dávku 37 týdnů. Žena může dávku začít pobírat 6 maximálně 8 týdnů před plánovaným termínem porodu. **V době, kdy tuto dávku dostává, je na mateřské dovolené.** V případě, že je PPM nižší než rodičovský příspěvek, doplatí příslušný úřad práce rozdíl do výše RP. V kalendářním měsíci, během kterého ženě skončí nárok na peněžitou pomoc v mateřství (například 25. dne v měsíci), má už za tento měsíc nárok na rodičovský příspěvek.

Aby žena mohla PPM dostávat, musí být v posledních dvou letech před porodem minimálně 270 dní nemocensky pojištěná. V případě, že nemá nárok na peněžitou pomoc v mateřství a je nemocensky pojištěná – například nastoupila do zaměstnání v 7. měsíci těhotenství – pak bude dostávat

nemocenské 6 týdnů před porodem a pak v šestinedělí. Při uplatňování výplaty peněžité pomoci v mateřství platí stejný postup jako při pobírání nemocenské. To znamená, že se matka musí obrátit na zaměstnavatele nebo příslušnou okresní správu sociálního zabezpečení.

Peněžitou pomoc v mateřství může v současné době dostávat pouze žena. Muž může pobírat tuto dávku v omezeném počtu případů (např. je-li osamělý nebo matka nesmí o dítě ze zdravotních důvodů pečovat). Pokud se partneři dohodnou, že s dítětem zůstane doma muž a matka dítěte nepobírá PPM, bude mu stát od prvního dne vyplácet rodičovský příspěvek. Aby MPSV tuto nerovnost napravilo, zahrnuje do návrhu nového zákona o nemocenském pojištění pozitivní změnu. **Podle nové právní úpravy se PPM zvýší na 70 % denního vyměřovacího základu a budou ji moci čerpat i otcové,** a to od 7. týdne věku dítěte, pokud tuto dávku nebude pobírat matka dítěte. Návrh zákona vrátil dne 9. 2. 2006 Senát s pozměňovacími návrhy Poslanecké sněmovně. Účinnost by měl nabýt 1. ledna 2007.

Od narození dítěte (pokud matka nepobírá PPM) **nebo po skončení výplaty peněžité pomoci v mateřství nebo nemocenského poskytuje stát rodičům rodičovský příspěvek.** V té době jsou na **rodičovské dovolené.** Výše dávky činí 1,54násobku životního minima na osobní potřeby rodiče. **Dnes je to 3 696 Kč.** Na tuto dávku, kterou může pobírat kterýkoli z rodičů, pokud zůstane s dítětem doma, má nárok rodič, který řádně a celodenně pečuje o dítě, a to do čtyř let věku dítěte, nebo do sedmi, je-li zdravotně postižené. Rodičovská dovolená trvá do tří let věku dítěte. Čtvrtý rok, chce-li být rodič s dítětem doma, musí požádat zaměstnavatele o **neplacené volno.**

Rodičovský příspěvek patří mezi dávky státní sociální podpory. Vyplácejí ho úřady práce (v Praze úřady městských částí). **V prosinci 2005 ho pobíralo 288 742 lidí.** Z toho přibližně 1,45 % tvořili muži.

Rodiče, kteří pobírají rodičovský příspěvek, si **mohou neomezeně přivydělávat.** Musí však v době této výdělečné činnosti zabezpečit péči o dítě jinou zletilou osobou. **Od února 2006 mohou děti starší 3 let, o které rodič osobně celodenně a řádně pečuje, navštěvovat mateřskou školu nebo obdobné zařízení každý den,** a to maximálně na čtyři hodiny, aniž by jejich rodiče ztratili nárok na rodičovský příspěvek.

Zdroj: MPSV ČR

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost za škodu způsobenou dítětem v době dočasného svěření do péče jiné osoby \(např. do mateřské školky\)](#)
- [Změna závěti formou škrtnů a vpisků provedená přímo v textu původní závěti](#)
- [K vypořádání SJM k domu na pozemku jednoho z manželů](#)
- [Výše náhrady pro pozůstalé při usmrcení osoby blízké](#)
- [Určení výše příjmu podnikatele pro výpočet výživného \(manžela či manželky\)](#)
- [K problematice přechodu práv a povinností ze smlouvy o dodávkách energií](#)
- [O kritice doktríny paternalistického přístupu k dětem v kontextu realizace ústavní výchovy a připravovaných změn v této oblasti](#)
- [Svěřenský fond – klidný přístav pro rodinné nemovitosti](#)
- [Způsobilost nezletilých osob k udělení informovaného souhlasu](#)

- [Metodika NS pro stanovení náhrady za duševní útrapy spojené s usmrcením blízké osoby](#)
- [Evropská právní úprava ochrany těhotných zaměstnankyň před výpovědí a její soulad s propuštěním těhotné zaměstnankyně v rámci hromadného propouštění](#)